

Sygnatura akt VI Ka 600/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **7 września 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Mierz

Protokolant Monika Dąbek

przy udziale Tomasza Woźnickiego Prokuratora Prokuratury Rejonowej G. w G.

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2018 r.

sprawy **D. G.** ur. (...) w G.

syna R. i M.

oskarżonego z art. 62 ust. 1 ustawy z dn. 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 178a§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 kwietnia 2018 r. sygnatura akt III K 48/18

na mocy art. 437 kpk i art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 600/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 7 września 2018 roku

Apelacja prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 11 kwietnia 2018 roku (sygn. akt III K 48/18), którym sąd ten uniewinnił oskarżonego D. G. od popełnienia zarzuconego mu czynu z art. 178a § 1 k.k. oraz umorzył postępowanie o zarzucony oskarżonemu czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, okazała się trafna, a konsekwencją tego musiało stać się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wydając wyrok uniewinniający oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. sąd pierwszej instancji, spośród dwóch wersji zdarzenia przedstawionych przez oskarżonego, jako stanowiącą podstawę ustaleń faktycznych przyjął wersję zawartą w wyjaśnieniach D. G. złożonych po raz drugi w postępowaniu przygotowawczym oraz przed sądem. Sąd Rejonowy przyjął bowiem, że w sytuacji, gdy opinia biegłego z zakresu toksykologii nie udziela odpowiedzi na pytanie o czas zażycia przez oskarżonego amfetaminy, rozbieżności pojawiające się w wyjaśnieniach oskarżonego rozstrzygnąć należy na jego korzyść przyjmując jako podstawę rozstrzygnięcia korzystniejszą z wersji zdarzeń, a to wersję zgodnie z którą oskarżony zażył stwierdzoną w jego organizmie amfetaminę do tym, jak zatrzymał samochód na poboczu drogi, gdzie został następnie zatrzymany przez policję.

Ocena, która legła u podstaw zaskarżonego wyroku uniewinniającego jawi się jako co najmniej przedwczesna. Rozstrzygnięcie kwestii wiarygodności jednej z dwóch sprzecznych wersji zdarzeń prezentowanych przez oskarżonego w jego wyjaśnieniach, zwłaszcza przy zastosowaniu reguły z art. 5 § 2 k.p.k. na którą Sąd Rejonowy powołał się w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, poprzedzona zostać bowiem powinna czynnościami zmierzającymi do wyjaśnienia zarówno przyczyn złożenia przez oskarżonego w początkowej fazie postępowania wyjaśnień w których przyznał, że stwierdzoną w jego krwi amfetaminę zażywał w godzinach porannych w dniu zdarzenia, zanim jeszcze kierował samochodem, jak również przyczyn zmiany treści tych wyjaśnień na dalszym etapie postępowania. Czynności takie nie zostały jednak przeprowadzone. Na rozprawie Sąd Rejonowy odczytał oskarżonemu wyjaśnienia złożone w postępowaniu przygotowawczym po tym, jak został on zatrzymany w związku z posiadaniem przez niego amfetaminy oraz przebywaniu pod wpływem tej substancji w samochodzie z włączonym silnikiem. W wyjaśnieniach tych oskarżony wskazał na zażycie amfetaminy przed prowadzeniem przez siebie samochodu. Co istotne, po odczytaniu tych wyjaśnień oskarżony nie tylko potwierdził, że składał tej treści wyjaśnienia, lecz także podtrzymał wyjaśnienia z których wynika, że po zażyciu amfetaminy kierował samochodem na drodze publicznej. Następnie, o odczytaniu wyjaśnień w których wskazał, że amfetaminę zażył już po zakończeniu jazdy samochodem, także treść i tych wyjaśnień potrzymał. Złożenie przez oskarżonego całkowicie odmiennych wyjaśnień obliowało wręcz sąd pierwszej instancji, w oparciu o regulację art. 389 § 2 k.p.k., do wyjaśnienia przyczyn tak istotnych rozbieżności w relacjach oskarżonego. Tymczasem oskarżonego nie zapytano o przyczyny złożenia wyjaśnień odmiennej treści na etapie postępowania przygotowawczego oraz postępowania przed sądem. Na obecnym etapie postępowania trudno natomiast znaleźć przyczyny dla których oskarżony przesłuchany po raz pierwszy w postępowaniu, na krótko po zdarzeniu, gdy miał zdecydowanie mniej czasu, by wytworzyć korzystną dla siebie wersję zdarzeń, wskazał w tych wyjaśnieniach, że w godzinach porannych zażył amfetaminę, a następnie prowadził samochód. Trudno dopatrzeć się celu jaki przyświecać miałby oskarżonemu w podawaniu podczas przesłuchania nieprawdziwych informacji o tym, że po zażyciu w godzinach porannych amfetaminy, następnie kierował on samochodem. Fakt dobrowolnego przyznania przez oskarżonego obciążających jego osobę okoliczności związanych z czasem zażycia amfetaminy może natomiast posiadać wpływ na reakcję karną w przypadku przypisania oskarżonemu odpowiedzialności za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k..

Wyjaśnienia oskarżonego powinny zostać ponadto poddane ocenie z punktu widzenia zasad logiki i doświadczenia życiowego. W wyjaśnieniach w których wskazał, że amfetaminę zażywał po zatrzymaniu samochodu na poboczu oskarżony przedstawił wersję zdarzenia wedle której jadąc w godzinach wieczornych „w kierunku sklepu” zatrzymał się na poboczu (z jakich przyczyn?, w jakim celu?) i wówczas przypomniało mu się, że w portfelu posiada około 1 grama amfetaminy. Postanowił właśnie wtedy, że stojąc na poboczu przy włączonym silniku samochodu, zażyje amfetaminę, ponieważ jest bardzo zmęczony, a chciał jeszcze pieszo wrócić do warsztatu by dalej pracować, nie miał natomiast sił, aby kierować samochodem. Był przekonany, że amfetamina go pobudzi, lecz po jej zażyciu zasnął, po czym został zatrzymany przez policję.

W sytuacji istnienia tak rozbieżnych wersji zdarzeń prezentowanych przez oskarżonego oraz braku innych dowodów, które pozwalałyby na ocenę wiarygodności poszczególnych z nich, celowe pozostawać będzie także przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu toksykologii, który uwzględniając całokształt okoliczności sprawy, w tym czas i ilość zażytej przez oskarżonego substancji oraz zachowanie oskarżonego przed zatrzymaniem, jak i bezpośrednio po jego zatrzymaniu, odniesie się do każdej z prezentowanych przez oskarżonego wersji zdarzenia wskazując, czy w świetle wskazań wiedzy mogło być tak, jak w poszczególnych wyjaśnieniach oświadczał oskarżony. Wprawdzie biegły stwierdził, że na podstawie ustalonego stężenia amfetaminy we krwi oskarżonego nie można określić ani czasu przyjęcia narkotyku, ani też sposobu jego przyjęcia, czy wielkości dawki, to jednak nie odniósł się on do podanej przez oskarżonego w postępowaniu przygotowawczym wersji zdarzenia. Nie oznacza to, że z pewnością nie będzie on mógł udzielić odpowiedzi na pytanie, czy podawana przez oskarżonego ilość zażytej amfetaminy (około pół grama) oraz czas zażycia substancji podawany przez oskarżonego mogły prowadzić do stężenia amfetaminy stwierdzonego we krwi oskarżonego, przy uwzględnieniu także czasu pobrania krwi. Istotne mogą być w tym zakresie zawarte w apelacji prokuratora uwagi odnoszące się do zachowania oskarżonego w czasie poprzedzającym zatrzymanie oraz

w toku czynności podejmowanych wobec D. G. po jego zatrzymaniu, także w kontekście wyjaśnień złożonych przez oskarżonego co do czasu i ilości zażytego narkotyku.

Gdyby postępowanie dowodowe prowadzić miało do wniosku o zażyciu amfetaminy przez oskarżonego przed prowadzeniem przez oskarżonego samochodu, sąd rejonowy będzie miał na względzie, iż nie bez powodu ustawodawca rozróżnia stan pod wpływem środka odurzającego od stanu po użyciu takiego środka, który stanowi znamię wykroczeń z art. 86 § 2 k.w., art. 87 § 2 k.w. oraz 96 § 1 k.w.. Nie każde zatem stwierdzenie we krwi sprawcy jakiegokolwiek ilości środka odurzającego daje podstawy do uznania jego winy za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.. W kwestii tej wielokrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy stwierdzając między innymi w wyroku z dnia 7 lutego 2007 r. V KK 128/06: Stanem pod wpływem środka odurzającego jest taki stan, który wywołuje - w zakresie oddziaływania na ośrodkowy układ nerwowy, zwłaszcza zakłócenia czynności psychomotorycznych - takie same skutki jak spożycie alkoholu powodujące stan nietrzeźwości. Od tego stanu odróżnia się stan po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu, a więc i środka odurzającego, który - w zakresie skutków jest równoważny stanowi po użyciu alkoholu. Stan taki jest znamieniem wykroczeń określonych w art. 86 § 2, 87 § 1 i 2 oraz 96 § 1 k.w.. (...) (LEX nr 257849, Prok.i Pr.-wkł. 2007/6/9, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 r. V KK 128/06 zob. także R.A. Stefański [w:] Kodeks karny. Komentarz, pod red. O. Górniok, Warszawa 2006, s. 569, oraz Kodeks karny. Komentarz, pod red. A. Wąska, tom I, Warszawa 2006, s. 597). Nie można w tym kontekście pomijać także stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2013r. (IV KK 136/13, LEX nr 1379930, OSP 2014/5/50, Biul. PK 2013/10/18-25, Prok. i Pr.-wkł. 2014/1/6) w którym stwierdzono, iż sąd rozpoznający konkretny przypadek o czyn polegający na prowadzeniu pojazdu w stanie pod wpływem lub po użyciu substancji odurzającej innej niż alkohol, musi nie tylko stwierdzić istnienie takiego środka w organizmie osoby kierującej pojazdem, ale również określić, czy wpłynął on na jej zachowanie w sposób analogiczny, jak w przypadku znajdowania się w stanie nietrzeźwości. Obserwacje funkcjonariusza policji, który brał udział w zatrzymaniu oskarżonego nie ograniczają się wyłącznie do stwierdzenia „senności” oskarżonego, lecz świadek ten wskazuje także, że oskarżony był otepiały i był z nim ograniczony kontakt (k. 38 odwrót). Istotne, bowiem wyrażone przez niejednostkowego specjalistę z dziedziny toksykologii, a przy tym precyzyjne pozostaje ponadto stanowisko specjalistów z zakresu toksykologii, którzy podczas konferencji zorganizowanej Instytut Ekspertyz Sądowych w K. w 2012 roku określili stan po użyciu i pod wpływem w celu zapewnienia jednolitej interpretacji. W odniesieniu do amfetaminy „stan po użyciu” toksykologów określają jako 25 – 50 ng/ml, a „pod wpływem” od 50 ng/ml. Stwierdzona we krwi oskarżonego ilość narkotyku (450 ng/ml) stanowiła dziesięciokrotność dolnego progu stanu pod wpływem środka odurzającego.

Całokształt tych okoliczności spowodował, że zaskarżonego orzeczenia uniewinniającego oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. nie można było utrzymać w mocy. Pozostaje ono co najmniej przedwczesne. Z drugiej natomiast strony okoliczności te prowadzić musiały do wniosku o konieczności powtórzenia postępowania dowodowego w całości, a nawet jego uzupełnienia w kierunku wskazanym powyżej.

Do uchylecia zaskarżonego orzeczenia dojść musiało również w odniesieniu do rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania o zarzucone oskarżonemu przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Sąd pierwszej instancji zastosował wobec oskarżonego instytucję umorzenia postępowania przewidzianą w art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii uznając, iż orzeczenie wobec oskarżonego kary nie byłoby celowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

Oceniając okoliczności popełnienia czynu zarzuconego oskarżonemu mające wpływ na możliwość zastosowania instytucji przewidzianej w art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii należy na względzie fakt, iż amfetaminę o której mowa w zarzucie oskarżony posiadał znajdując w stojącym na poboczu ulicy samochodzie z włączonym silnikiem w którym to samochodzie oskarżony spał będąc pod wpływem amfetaminy, której znaczną ilość stwierdzono w jego krwi. Dodatkowo jeszcze, przyjmując nawet za wiarygodną korzystniejszą dla oskarżonego z prezentowanych przez niego wersji zdarzenia, posiadany przez niego w samochodzie narkotyk to pozostałość po tym, jak oskarżony zażył amfetaminę w stojącym na poboczu drogi samochodzie z uruchomionym silnikiem, a następnie zasnął. Nawet jeśli oskarżony zażyłby amfetaminę po zatrzymaniu samochodu na poboczu drogi, to tego rodzaju zachowanie – używanie silnego narkotyku w stojącym na poboczu drogi samochodzie z włączonym silnikiem, dowodzi wysokiej

nieodpowiedzialności oskarżonego i musi rzutować na ocenę zasadności zastosowania przez sąd instytucji o której mowa w art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Elementy te sąd pierwszej instancji będzie miał na względzie rozważając w ponownym postępowaniu, czy orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu (art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii). Z uwagi na istotne związki przedmiotowo-podmiotowe pomiędzy czynami zarzucenymi oskarżonemu w niniejszej sprawie ocena zasadności zastosowania art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zależeć może od rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności oskarżonego za zarzuczone mu przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.. W zależności od wyników postępowania odnośnie przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. rozpatrywać należy adekwatne środki reakcji karnej na przestępstwo posiadania przez oskarżonego amfetaminy.

Uwzględniając powyższe okoliczności sąd odwoławczy, ograniczony zakazem o którym mowa w art. 454 § 1 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Sąd pierwszej instancji będzie musiał powtórzyć postępowanie dowodowe uzupełniając je także mając w polu widzenia okoliczności wskazane w niniejszym uzasadnieniu. W odniesieniu do dowodu z zeznań świadka A. M. będzie mógł skorzystać z regulacji przewidzianej w art. 442 § 2 k.p.k..